

6:8 21/8/85

Η Τσέρ όπως εμφανίζεται στην «Μάσκα»

Η ΕΒΔΟΜΗ ΤΕΧΝΗ Τσέρ ένα Οσκάρ που πέτυχε με τρείς ταινίες

ΜΑΞΙΜΟ ΑΣΤΕΡΙ ΤΗΣ ΠΟΠ
ΚΑΙ ΤΑΚΙΑ ΚΑΡΑ ΤΗΝ ΘΘΟΝΗ

Όταν αναγγέλθηκε ότι η Τσέρ μοιραζόταν το βραβείο ήθοποιας στο φετινό φεστιβάλ Καννών ήταν μία γλυκιά στιγμή επιτυχίας για αυτήν. Κι αυτό γιατί ήθελε από νεαρή να γίνει ηθοποιός, αλλά, για διάφορους λόγους, είχε κατακτήσει την διασημότητα πρώτα σαν τραγουδίστρια από με το γυνστό ντουέτο Σόννυ και Τσέρ που είχε πετύχει την αναγνώριση.

Τώρα πετυχαίνει αυτό που θέλει. Βέβαια, έπρεπε να διακινδυνεύσει, μία και άφηνε μία καριέρα στα κλάμα και τα καμπαρέ που της εξασφάλιζε και φήμη και χρήμα. Γιατί, ποιος θα δεχόταν μία ήθοποιό με ένα μόνο όνομα: «Τσέρ»; Και όν ήταν κίωως άρνη για ένα νέο ξεκίνημα, ύστερα, το απέδωλεσε. Και πέτυχε.

Με την ταινία του Ρόμπερτ Άλτμαν «Γύρισε στις πέντε, Τζιμ Ντίν», το 1982, ήταν υποψήφια για βραβείο. Το ίδιο έγινε και τον επόμενο χρόνο με την ταινία του Μάικ Νίκολς «Σίλκγουτ». Αλλά με την «Μάσκα» του Μπογκντάνοβιτς το κέρδισε το βραβείο και μάλιστα σ' ένα διεθνές φεστιβάλ κινηματογράφου όπως των Καννών. Ήταν η επιτυχία που προσδοκούσε και που έκλεισε τα στόματα των κριτικών.

ΣΕΙΡΑ ΠΑΡΑΙΤΗΣΕΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΩΝ Τά δημοτικά θέατρα είναι καταδικασμένα

ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΔΕΝ ΛΥΝΟΝΤΑΙ ΑΛΛΑ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΟΛΟ ΚΑΙ ΟΞΥΤΕΡΑ

Πολλή μελάνη έχει καταναλωθεί για την θεατρική αποκήνωση και τα δημοτικά ή περιφερειακά θέατρα, τόσο από τη μεριά του επίσημου κράτους, όσο και από την μεριά των επικριτών τους. Φυσικά, οι αντιρρήσεις των τελευταίων δεν εστιάζονται σ' αυτόν καθαυτό τον θεσμό της θεατρικής αποκήνωσης και τη λειτουργία θεάτρων στην επαρχία, αλλά στον τρόπο που πραγματοποιείται το όλο σχέδιο.

Κατ' αρχήν να διευκρινισθεί πως η δημιουργία θεάτρων στην επαρχία δεν αποτελεί ανακάλυψη των σημειώνων αρμοδίων. Το θέατρο της Λαρίσης και το θέατρο των Ιωαννίνων έχουν παλιά, ως γνωστόν, ιστορία και ξεκίνησαν από ιδιωτική πρωτοβουλία ή από τοπικούς φορείς. Παρόμοιες προσπάθειες έγιναν επανειλημμένα και στην Κρήτη. Κι ακόμη το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, όταν ήταν γενικός διευθυντής του ο Σπύρος Ευαγγελίδης, δημιούργησε πρώτα το θέατρο Θράκης και αργότερα το θέατρο Ανατολικής Μακεδονίας (κανονικά θα έπρεπε να είχε ιδρυθεί θέατρο δυτικής Μακεδονίας, αλλά και τότε κάποιες πολιτικές σκοπιμότητες οδήγησαν σ' λάθος απόφαση) τα οποία όμως έγιναν παραστάσεις σ' ολόκληρο τον βορειοελλαδικό χώρο.

Τα θέατρα αυτά δημιουργήθηκαν και λειτουργήσαν χωρίς πολυδιαφημιζόμενες καμπάνιες αλλά με γνώμονα να δοθεί πλούσια θεατρική τροφή στην επαρχία. Και το «πλούσιο» υπήρξε πραγματικότητα, περισσότερο με την έννοια της ποσότητας και λιγότερο με την έννοια της ποιότητας. Σε μία χώρα με διαμορφωμένο «στάτους κλά», και κοινωνικό και πολιτιστικό, τίποτα δεν μπορεί να λειτουργήσει απόλυτα σωστά.

Τα δύο κλιμάκια του ΚΘΕ προσέφεραν πολλά έργα, μερικά καλά - άλλα μέτρια, αλλά οι παράγοντες λειτουργίας τους ήταν προβληματικοί. Απορροβία καλών ήθοποιων να εργαστούν στην επαρχία, έλλειψη θεατρικών αιδώσεων, καριέρες συνθήκες, δυσχέρειες στη μετακίνηση, ήταν από τις βασικές δυσκολίες ωστόσο ανάπτυξης θεατρικής ζωής. Οστόσο, γινόνταν μία προσπάθεια και κάποτε υπήρχαν βετικά αποτελέσματα. Η απόκτηση πείρας, συν τα χρόνια, θα βοηθούσε πιθανώς στην βελτίωση.

Το ΚΘΕ έκανε γενναία προσπάθεια, είχε θάρρος για να σπρώξει τα δύο κλιμάκια του, πολλές φορές έστελνε άξιους ήθοποιους της κε-

σαν να δουλεύουν στα θέατρα Θράκης και Ανατολικής Μακεδονίας, για να δημιουργηθεί τοπικό δυναμικό. Σίγουρα υπήρχαν προβλήματα και δυσάρεστα φαινόμενα. Αλλά η λύση τους δεν βρισκόταν στην κατάρρευση

του και, από την άλλη, συγκέντρωσε το προσωπικό των δύο κλιμακίων στην Θεσσαλονίκη, κάνοντας αποκήνωση από την ανάποδη.

Σήμερα, που βρισκόμαστε; Το θέατρο Θράκης δεν λειτουργεί πλέον (λέγεται ότι οι τοπικοί δημοτικοί άρχοντες δεν έχουν καμιά όρεξη να κάνουν θέατρο) ενώ το θέατρο Ανατολικής Μακεδονίας λειτουργεί καθεστρωμένο, είχε διευθυντή έναν αξιο νέο καλλιτέχνη, τον κ.

Θά πρέπει, όμως, να θυμίσουμε στους αρμόδιους της Αθήνας, που «λύουν» τα πολιτιστικά προβλήματα της επαρχίας από το κέντρο της πρωτεύουσας και με άγρια πολιτικά κριτήρια, ότι έχουν κάνει λάθος από το ξεκίνημα. Είχαμε γράψει από την αρχή - τότε που θριαμβολογούσαν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης για τα περιφερειακά θέατρα - ότι για να πετύχουν τα θέατρα αυτά θα έπρεπε, κατά κύριο λόγο, να δοθούν πολλά χρήματα και ακόμη να μην γίνονταν θεατρικές οι κατά τόπους δημαρχοί.

Λη μεριά, τα χρήματα που δόθηκαν αποδείχθηκαν λίγα, ενώ πολλές φορές ή παρέμβαση των δημοτικών αρχών εκνεύρισε τους καλλιτέχνες των κατά τόπους θεάτρων ή, σε κάποιες περιπτώσεις, τους αποθάρσυνε. Αποτέλεσμα: τίποτα καλό και τίποτα μόνιμο, με καλλιτεχνική συνέχεια και συνέπεια, στην θεατρική επαρχία.

Ο ερασιτεχνισμός καλά κρατεί

Ο δήμος Θεσσαλονίκης, δυστυχώς, δεν αποτέλεσε εξαίρεση. Εδώ, ωστόσο, έχουμε τα αντίθετα φαινόμενα. Παρατηρούμε, δηλαδή, μία σπατάλη χρημάτων για τέχνη που δεν έχει αντίκρισμα. Οι εφετινές «Γιορτές ανοικτού θεάτρου» και το περίφημο «Πλωτό θέατρο» επιβεβαίωσαν ότι εκατομμύρια επί εκατομμυρίων τηγνώνουν στα χαμένα.

Με ελάχιστες εξαιρέσεις, που θά υπήρχαν και χωρίς την συνδρομή του δήμου, οι «γιορτές» αυτές του ερασιτεχνισμού προκάλεσαν και φέτος θυμιά και αγανάκτηση. Και, όπως ξαναγράψαμε, το κατέβασμα του κριτηρίου του κοινού είναι από τα πιο αλέθρια αποτελέσματα αυτής της τακτικής. Βρισκόμαστε εδώ και καιρό σε μία καινούρια εποχή πνευματικού σκοταδισμού, σκοταδισμού με μορφές αλλά εξ ίσου επικίνδυνου, όπου οι όψεις υποθαμβούνται και η μεριότητα χειροκρατείται. Ο τύπος επανειλημμένα έχει υπογραμμίσει το κακό που γίνεται, ακριβοπληρωμένα μάλιστα, αλλά οι «αρμόδιοι» άδιαφοροί και πολλές φορές των «μαλώνων» γιατί δεν βοηθάει στο ξεχαρβάλωμα.

Φυσικά, το κομματικό κριτήριο παίζουν βασικό (но όχι τον βασικότερο) ρόλο και αυτό είναι το δυστυχισμένο, γιατί, πέρα απ' όλα, τ' άλλα, αποδεικνύει ότι ακόμη και πολιτικές παρατάξεις, από τις οποίες θα περίμενε κανείς σοβαρότητα, λειτουργούν μικροπολιτικά, με την έννοια της φτηνής υποστήριξης «δικών της ανθρώπων» που, δυστυχώς, βολεύονται και αποδραστηριοποιούνται, χωρίς να νοιάζονται για το κακό που δημιουργούν στο κοινωνικό σύνολο, αφού ικανοποιούν δικές τους υλικές ανά-

Τζέιμς Σκην:

«Μνημεία και τοπία
της Ελλάδας, 1838-1845»

Το θίβλιο αυτό περιλαμβάνει ακουαρέλες του Σκοττέζου καλλιτέχνη Σκην, που φιλοτεχνήθηκαν κατά την παραμονή του στην Ελλάδα, λίγο μετά την απελευθέρωση της χώρας από τους Τούρκους, κι έχουν ιδιαίτερη αξία γιατί απεικονίζουν τα μνημεία όπως ήταν την εποχή εκείνη ή γιατί δείχνουν κτίσματα που δεν υπάρχουν πια. Και τα οικοδομήματα του δεν είναι μόνο από την Αθήνα, αλλά και από άλλα σημεία της χώρας, όπως και τοπία της Αττικής και της Πελοποννήσου. Η αγάπη του για την Ελλάδα, η ιδιότητα τεχνοπολίτη του, η σχεδιαστική του επιδεξιότητα αναδεικνύουν τα ελλιπικά μνημεία και τοπία, με μαγεία αλλά και με λεπτομέρειες. Ετσι πρόκειται για ένα θίβλιο που έχει καλλιτεχνική αλλά και ιστορική αξία και σημασία. Με τις 84 ακουαρέλες του Σκην, απεικονίζεται μία Ελλάδα που σήμερα δεν υπάρχει πια. Εισαγωγικά σημειώματα στο θίβλιο έχουν γράψει ο Στέφανος Αγγέλας και η Φανή Μαρία Τσιγκάνου. (Εκδόση της Εθνολογικής Εταιρίας Ελλάδας).

Τζών Μπόαρντμαν, «Αθηναϊκά ερυθρόμορφα αγγεία-αρχαϊκή περίοδος»

Τζών Μπόαρντμαν, ο οποίος έχει φημισήσει ως συγγραφέας και ως συλλέκτης αγγειογραφίας και το ουσιαστικό ενδιαφέρον για την επιλογή των μορφών που απεικονίζονται στα αγγεία δεν ήταν τόσο σημαντική, όσο στην περίοδο των πέννητων χρόνων που ακολουθούν μετά τη δημιουργία της ερυθρόμορφης τεχνικής στην Αθήνα, γύρω στο 530 π.Χ. Το θίβλιο του καθηγητή Μπόαρντμαν καλύπτει αυτή την περίοδο και αποτελεί συνέχεια ενός άλλου με τίτλο «Αθηναϊκά μελανόμορφα αγγεία» που εκδόθηκε το 1974. Όπως κι εκείνο, έτσι κι αυτό φοιτητές αλλά και τους ειδικούς σε θέματα αρχαίας ελληνικής τέχνης και μύθου. Παρουσιάζει μία ολοκληρωμένη σειρά από απεικονιστικές αγγείων αυτής της περιόδου, συνοδεύεται από κείμενο που περιγράφει τις τεχνολογίες και την εξέλιξη των αγγειογράφων, και τονίζει ιδιαίτερα το περιεχόμενο των εικονιστικών παραστάσεων, είτε αυτές είναι μυθολογικές, είτε εμπεδωμένες από την καθημερινή ζωή. Το θίβλιο του καθηγητή Μπόαρντμαν που έχει μεταφραστεί από τις Ελευθερία Παπουτάκη - Σερμπίτη και Γεωργία Χατζή, περιλαμβάνει πάνω από 500 εικόνες και αποτελεί σημαντικό συμβολή στην μελέτη της αρχαίας ελληνικής τέχνης (Εκδόσεις Καρδαμίτσα).

Μπόρτζες «Ποιήματα»

Μία μικρή ανθολογία ποιημάτων του Μπόρτζες από τις συλλογές του «Η ιστορία της νύχτας» και «Οι άριμοι» σε μετάφραση - απόδοση Λεωνίδα Χαραλάμους. (Εκδόσεις Καρδαμίτσα).

Μία σκηνή από το «Ρημέρι», παράσταση που δόθηκε στα πλαίσια των Γιορτών Ανοικτού Θεάτρου, με χρηματική ενίσχυση του δήμου Θεσσαλονίκης. Άλλοι δήμοι δεν ενισχύουν παραστάσεις πολύ καλύτερες

των κλιμακίων. Η μεγαλύτερη και ουσωτότερη προσπάθεια θά έδινε το επιθυμητό αποτέλεσμα, μαζί με την πείρα που αποκομίζονταν σιγά - σιγά. Η μέθοδος «πονάει κεφάλι, κόβεις κεφάλι» ήταν η χειρότερη.

Οι δημοτικοί θεατράκοι

Η κυβέρνηση που δημιουργήθηκε μετά το 1981 και η ύπουργος πολιτισμού

Παπαθανασίου, οι οποίοι όμως τώρα παραλείπει εξαπολύοντας μύδρους κατά των τοπικών παραγόντων. Κατά ομήνωση παραιτήθη υπέβαλε και ο κ. Χαλαράμους, του θεάτρου Καραλάμους, ενώ το θέατρο της Βέροιας, άρρι πέρασε από δυσάρεστες περιπέτειες, μένει τώρα έκθαλλο.

Θά ήταν άσχημο να θριαμβολογήσει κανείς για το που οδηγείται ο διευθυντής του θεάτρου Ανατολικής Μακεδονίας, γιατί πρόκειται για έναν αξιο καλλιτέχνη αλλά και γιατί ανοίγει μία περιπετειώδης περίοδος

Με τα τότε δεδομένα (πριν ένα - δυο χρόνια) τονίζαμε ότι τα 15 εκατομμύρια που έδινε το ΥΠΠΕ για την λειτουργία κάθε θεάτρου δεν ήταν αρκετά και ότι χρειάζονταν τουλάχιστον τα διπλά, αν στόχος ήταν να οργανωθούν σωστά θεατρικά σχήματα. Κι ακόμη τονίζαμε ότι έπρεπε να αναζητηθούν οι σωστοί άνθρωποι και να μην ισχυζόνταν κομματικό κριτήριο, όπως, άλλωστε δεν ίσχυαν πριν το 1981 (και θά μπορούσε να θυμίσαι κανείς ποιοι διηθύνονταν τα περιφερειακά θέατρα τότε και ποιές

του Μάικ Νικόλας «Ξίλγκουντ». Αλλά με την «Μάσκα» και Μπονγκτάνονθις το κέρδος το θραβείο και μάλιστα σ' ένα διεθνές φεστιβάλ κινηματογράφου όπως των Κανών. Ήταν η επιτυχία που προσδοκούσε και που έκλεισε τα στόματα όλων των εριωνοειών.

Η Τσέρ γεννήθηκε το 1947 και μπήκε στη «σούου μπίνζεν» από τηνήττη. Το ντουέτο Σόννυ και Τσέρ είχε επιτυχίες από την δεκαετία του 1960 και κατόπιν στην αμερικανική τηλεόραση με ένα επιτυχημένο πρόγραμμα που κράτησε τέσσερα χρόνια. Μετά το διαζύγιο της, ο Τσέρ έγινε επιτυχής εμφανίσεις στη τηλεόραση μόνη της και σάν τραγουδίστρια κέρδισε έντεκα χρυσούς και τρεις πλατινένιους δίσκους. Αλλά το όνειρό της πάντα ήταν να γίνει ηθοποιός. Και γι' αυτό το πέτυχε αυτό έκανε πολλές δουλειές. Νά σκεφτεί κανείς ότι γι' αυτή ταινίες που γύρισε πήρε συνολική αμοιβή δώδεκα κέρδισε σε μισό μήνα αν τραγουδούσε σ' ένα καμπαρέ του Λάδ Βέγκας. Η ίδια δήλωσε τα εξής:

«Μισόν διάστημα από τα 17 χρόνια μου και νόμιζα ότι αυτό ήταν αρκετό. Πριν έξι χρόνια κατάλαβα ότι δεν ήταν. Ήθελα να γίνω μεγάλη ηθοποιός. Είχα σπουδάσει σε δραματική σχολή όταν είχα πρωτοσυναντηθεί με τον Σόννυ. Και δεν ήθελα να φθάσω στο τέλος της ζωής μου χωρίς να κάνω αυτό που ήθελα, που όνειρεύομαι».

Η ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΚΑΡΕΡΑ

Μέ τρεις ταινίες από το 1982 και, η Τσέρ κατόρθωσε να γίνει διάσημη, αλλά όχι χωρίς αγώνα. Σχετικά η ίδια έχει πει τα εξής: «Τό να γίνω ηθοποιός δεν τό άποσάσισα πριν τρία χρόνια. Πριν τρία χρόνια θρήνα άπλά την δουλειά που ήθελα. Η ανάζητησή μου είχε άρχισι πριν έξι ή πριν όγκτώ χρόνια, αλλά κανείς δεν μου έδινε την δουλειά που ήθελα».

Όλοι τήν έδωσαν σάν τραγουδίστρια ή σάν άδωτή της τηλεόρασης. Κι αυτό πορ όλο που τότε που θρικόταν στην κορυφή της καριέρας της με τον Σόννυ είχε παίξει σάν φίλη του Γουίλιαμ Φόλκνιτ «Καλό καιρό!», το 1967, δίπλα σόν Τζέφρι Σάντερς. Μετά από δύο χρόνια η Τσέρ έπαιξε στί ταινία «Αγνόητα», που τήν είδε άλγος κόσμος, αλλά τήν έπαισαν ή κριτικά γιά τήν ήθοποιά της. Στό διάστημα που μεσολάβησε μέχρι το 1982 της έγιναν διάφορες προτάσεις αλλά όαί τέτοιες που ήθελε. Της πρότειναν να παίξει σόν «Κίλγκ Κόνγκ» το 1976 και στήν ταινία «Τό ψάρι που έσωσε τό Πιτσιουργκ» το 1979.

Όταν είδε τήν επιτυχία που είχε ή Άλντα Ρόσταντ σάν ήθοποιό του θεάτρου σάν μιούζικαλ «Πειρατές του Πάντζανς», σκέφτηκε ότι κι εκείνη θά μπορούσε να περάσει από τραγουδίστρια σε ήθοποιό. Η μητέρα της Τσέρ γνώριζε τόν σκηνοθέτη Ρόμπερτ Άλτμαν και τού ζήτησε νά τήν χρησιμοποιήσει σέ κάποιο έργο του. Ο Άλτμαν παρουσίασε στό θεάτρο πρώτα τό έργο «Γύρισε στίς πέντε, Τζίμυ Ντίνγ» και σέ μία συνέντευξη του έπαινε τήν ήθοποιά της Τσέρ στό έργο του αυτό. Έτσι τήν χρησιμοποιεσε και στήν κινηματογραφική διασκευή που έκανε στό ίδιο έργο.

Παράλληλα της έκανε και ο Μάικ Νικόλας προσφορά να παίξει στήν ταινία «Ξίλγκουντ» όπου δά πρωταγωνιστούσε ή Μέρλι Στρήπ. Εφίχανε να θρεί μία κοπέλα γιά νά παίξει τόν ρόλο της Ντόλυ και δέν τού ταίριαζε κομιά. Έκανε τήν πρόταση στήν Τσέρ που δέχθηκε άμέσως, χωρίς καλό - καλό νά έξρει τόν ρόλο.

Τώρα με τήν «Μάσκα» πέτυχε έναν μεγάλο ρόλο, υποδυόμενη τήν μητέρα ενός παρορμφωμένου παιδιού. Οι παρανοήσι έδωσαν τήν Τζέην θόντα σόν ρόλο αυτό, αλλά ή σενναρίστα Άννα Χάμπατον Φίλαν τόν έγραψε έχοντας στό μυαλό της τήν Τσέρ. «Πίστευα ότι τό φίλι αυτό δέν θά τό δει τό κοινό» έδλωσε ή Τσέρ «άλλά ήμουν όλογορη ότι θά είναι καλή ταινία. Μού είχαν δώσει πολλά κακά σενάρια, αλλά πιστεύω ότι με τό φίλι αυτό θά έκανα καλή δουλειά και καλή ταινία».

ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΣΚΗΝΟΘΕΤΕΣ

Ας σημειωθεί ότι τήν διάρκεια του γυρίσματος της «Μάσκα» οι σχέσεις σκηνοθέτη και πρωταγωνίστριας ήταν τεταμένες γι'ατί η Τσέρ νόμιζε πως καταλάβαινε τόν ρόλο περισσότερο άπ' ότi τήν άφηνε νά δείξει ο Μπονγκτάνονθις.

«Από τούς τρεις σκηνοθέτες που δουλέψα, λέει ή Τσέρ, προτιμώ τούς άλλους δύο. Ο Ρόμπερτ Άλτμαν σέ άφηνε νά κάνεις όπως θέλεις και ύστερα μπορεί νά σου πει «μπορείς στήν άλλη σκηνή νά κάνεις κάτι έτσι, θέλω νά δώ κάτι». Ο Μάικ Νικόλας σέ παίρνει σέ μία άκρη κι άρχίζει νά σου λέει ιστορίες που δέν έχουν καμία φαινομενική σχέση με τό γύρισμα, μα κατόπιν έλπεις τήν σχέση αυτή. Ο Μπονγκτάνονθις σου δείχνει πώς νά διαβάσεις τό κείμενο σου. Εμοίαιε νά ήθελε αυτές νά κάνει τήν δουλειά μου, αλλά τήν υποχρεώμενος νά προσλάβει έμένα. Δεν είμαι άπολύτως αλλά γοητώ ότι μπορώ και γώ νά συμβάλω γιά νά θγει κάτι καλό».

Σέ μία σκηνή έγινε μεγάλος καβγάς νά τόν σκηνοθέτη και τελικά ή σκηνή έκείνη κόπηκε. Οι σχέσεις ήθοποιού και σκηνοθέτη βελτιώθηκαν, αλλά οι καβγάδες γύρω από τήν παραγωγή της «Μάσκα» δέν σταμάτησαν. Ένα άλλο επίμαχο σημείο ήταν ή μουσική. Ο Μπονγκτάνονθις έπέλεξε τόν Μρούς Σπρίνγκνιτ νά τραγουδήσει, αλλά οι παρανοήσι δέν τό δέχτηκαν λόγω κόστους κι έτσι έφτασαν στά διακοήγρια.

Μετά τό θραβείο στίς Κάννες έδωσε μεγάλη χαρά στήν Τσέρ, αλλά πιά πολύ χαίρεται γι'ατί άποδείχθηκε πώς είναι μία άξία ήθοποιός. Η ίδια θυμάται μία κουβέντα τί Μέρλι Στρήπ: «Ποτέ δέν πρέπει νά παίζεις γιά τό θραβείο. Πρέπει νά κάνεις τήν δουλειά σου όσο μπορείς καλύτερα και άν έλθει τό θραβείο, αυτό είναι ένα μυθώδες όμορ».

Τώρα, με ένα θραβείο τών Κανών και με τήν έμπορική επιτυχία που σημειώνει «Μάσκα», ή Τσέρ δέν θά έχει πρόβλημα νά έρεί έναν καλό ρόλο. Αλλά ή ίδια είναι ένθουσιασμένη με τήν «Μάσκα» και όλα τά σενάρια της φαίνονται κατώτερα. Έχει ένα συμβόλαιο γιά ένα νέο φίλμ με πολλή μουσική και στό φίλμ αυτό συνεργάζει και στό σενάριο. Κι άκόμη, όνειρό της είναι νά εσυναντήσει μία παλιά επιτυχία, τό «Μαγεμένο καλόν» στό όποιο έπαιξαν ή Ντόροθι Μάκ Γκίουρι και ο Ρόμπερτ Άλτμαν.

Η Κιουβερνηση που δημιουργηθηκε μετα το 1981 και η υπουργος πολιτισμου πολυδιαφημισαν την θεατρική αποκέντρωση. Καί η διοίκηση του ΚΘΒΕ έσπευσε νά ξεφορτωθεί τά δύο κλάμια άδασόμνια. Έτσι από τήν μία μεριά στέργησε γιά άρκετό διάστημα τόν βορειοελλαδικό χώρο από τά θεάτρα

και Μακεδονίας, γι'ατί πρόκειται νά έναν άξιο καλλιτέχνη αλλά και γι'ατί άνοιγει μία περιπετειώδης περίοδος και γιά τό θέατρο αυτό. Οστόσο, θά πρέπει νά θυμίσαι κανείς σέ όλους όσους πηγαίνουν νά έρσασθουν στά θεάτρα της έπαρχίας ότι ο δρόμος δέν είναι άνόδηστρος και ότι χρειάζεται άυταιπάρηση και, μέχρι ένα σημείο, συμβιβασμός με τήν πραγματικότητα, που δέν είναι έξωσος ρόδινη.

ΜΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΟΥ ΘΥΜΙΖΕΙ ΤΙΣ ΡΙΖΕΣ ΜΑΣ

Θεσσαλονικείς επιγραμματοποιοί στα αρχαία και βυζαντινά χρόνια

ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΠΟΙΗΣΗΣ ΑΥΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ Ο ΔΑΜΙΑΝΟΣ ΑΜΑΝΑΤΙΔΗΣ

δοξάζει - άνθρωπος κι αυτός, καθώς και, δέν είναι μόνο οι ήρωες τών πολλών που έχουν τά επιγραμμάτώς τους, αλλά οι πάντες. Άντρες και γυναίκες, παιδιά και γέροντες, πλούσιοι και φτωχοί, έλεύτεροι και δούλοι, ένοι και δικοί - οι πάντες. Και μαζί και τά ταπεινά σύνεργα τών δουλευτάδων, κι άκόμη τά ζώα, τά δέντρα, τά φυτά, οι καρποί της γής κι οι καρποί της θάλασσας, μ' όλες τις χαρές που χουν και μ' όλα τά φάρμακα - τά πάντα. Γιά πρώτη φορά στούς αρχαίους χρόνους ή ποίηση καταδέχεται ν' άσχοληθεί με τούς ταπεινούς και τά ταπεινά της γής και της θάλασσας, γιά πρώτη φορά καταδέχεται ν' άσχοληθεί με τήν καθημερινή ζωή - τήν κατοχήν ζωή.

Η ΠΑΛΑΤΙΝΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Συνεχίζοντας τόν πρόλογο τό ο κ. Αμανατίδης αναφέρει στήν εξέλιξη τού επιγραμματος, με τις πτώσεις και τις άνόδους του. Γράφει:

Τήν άνάσφωση κι άνθιση τού επιγραμματος στήν περίοδο αυτή (250 π.Χ. - 50 μ.Χ.) τήν άκολουθεί μαρμαός και πίση, που θά κρατήσει γύρω στούς τρεις αιώνες. Τόν αιώνα θά 'χουμε και πάλι μόν άνθισι, που στή συνέχεια θά πνυσι στό κύμα του σχολαστικισμού. Θά παραμεινι από κει και πέρα τό συλλεκτικό κυρίως ενδιαφέρον. Έτσι θά προκύψει ή άνθολογία του Κωνσταντίνου Κεφαλά, πρωιερέως τών βυζαντινών άνοκτών (άρχεις 10ου αιώνα). Ο Κεφαλάς άντλησεν από πρσπάροους άνθολογίες και συλλογές επιγραμμάτων και κατάρτισε τή δική του με θεματική σειρά. Η έργασία αυτή τού φωτισμένου κληρικού πώς ήταν άγνωστή τού γυρισμούς μόλις στίς άρχές τού 17ου αιώνα, όταν ένα και μοναδικό χειρόγραφο της βρέθηκε σόν παλατινή βιβλιοθήκη της Χαϊδελεέργης (άπ' όπου και, δέν είναι μόνο οι ήρωες τών πολλών που έχουν τά επιγραμμάτώς τους, αλλά οι πάντες. Άντρες και γυναίκες, παιδιά και γέροντες, πλούσιοι και φτωχοί, έλεύτεροι και δούλοι, ένοι και δικοί - οι πάντες. Και μαζί και τά ταπεινά σύνεργα τών δουλευτάδων, κι άκόμη τά ζώα, τά δέντρα, τά φυτά, οι καρποί της γής κι οι καρποί της θάλασσας, μ' όλες τις χαρές που χουν και μ' όλα τά φάρμακα - τά πάντα. Γιά πρώτη φορά στούς αρχαίους χρόνους ή ποίηση καταδέχεται ν' άσχοληθεί με τούς ταπεινούς και τά ταπεινά της γής και της θάλασσας, γιά πρώτη φορά καταδέχεται ν' άσχοληθεί με τήν καθημερινή ζωή - τήν κατοχήν ζωή.

θήκη της Χαϊδελεέργης (άπ' όπου και, δέν είναι μόνο οι ήρωες τών πολλών που έχουν τά επιγραμμάτώς τους, αλλά οι πάντες. Άντρες και γυναίκες, παιδιά και γέροντες, πλούσιοι και φτωχοί, έλεύτεροι και δούλοι, ένοι και δικοί - οι πάντες. Και μαζί και τά ταπεινά σύνεργα τών δουλευτάδων, κι άκόμη τά ζώα, τά δέντρα, τά φυτά, οι καρποί της γής κι οι καρποί της θάλασσας, μ' όλες τις χαρές που χουν και μ' όλα τά φάρμακα - τά πάντα. Γιά πρώτη φορά στούς αρχαίους χρόνους ή ποίηση καταδέχεται ν' άσχοληθεί με τούς ταπεινούς και τά ταπεινά της γής και της θάλασσας, γιά πρώτη φορά καταδέχεται ν' άσχοληθεί με τήν καθημερινή ζωή - τήν κατοχήν ζωή.

Η «Παλατινή Ανθολογία» (όπως εκδίδεται σήμερα) περιλαμβάνει: Χριστιανικά επιγράμματα, περιγραφές αγάλματος, Κυκνικά επιγράμματα, προοίμια άνθολογών, έρωτικά, άναθηματικά, επιτύμια, επιγράμματα Γρηγορίου τού Ναζιανζένου, έπιδεικτικά, προτρεπτικά, συμβολικά και σκεπτικά, τί «Στράτων Μούσα», επιγράμματα διαφόρων μετρών, περίγραμμα - αίνιγμα - χροσμούς, διάφορα άλλα επιγράμματα και στό τελευταίο (16ο) βιβλίο τά επιπλέον επιγράμματα της Πλανουδίας Ανθολογίας. Αλλά ή πρώτη γνωστή άνθολογία αρχαίων επιγραμμάτων είναι εκείνη τού Μελέαγρου τού Γαδάρου (πρώτος αιώνας π.Χ.), υπό τόν τίτλο «Στέφανος». Περιλαμβάνει ποιήματα ποιητών από τόν 7ο π.Χ. αιώνα έως και τόν 3ο, αλλά και δικά του. Έναν αιώνα άργότερα θά συνάξει «Στέφανος» και ο Φίλιππος ο Θεσσαλονικεύς μνημόνεος τόν Μελέαγρο.

Στή συνέχεια άνθολογίες θά έκδοσθουν από τόν Διογενιανό τόν Ηρακλειώτη (2ος αιώνας μ.Χ.), από τόν επιγραμματοποιό Στράτωνα στόν 10ο έπιστος αιώνα (τόν όποιο τήν «ποιτική - παιδαγωγική μούσα» μετέφρασεν ο Θεσσαλονικεύς και όσο χωρίς χαμένος Γ. Ιωάννου) και στόν 6ο αιώνα από τόν Αναστά ο «Κύκλος». Γιά ν' άκολουθήσουν μετά οι άνθολογίες τού Κεφαλά και τού Πλανουδίου θά νά κλείσει ο κύκλος τού έλληνικού επιγραμματος, που κατάφερε νά επιβιώσει περίπου δύο χιλιετίδες.

ΟΙ ΤΕΣΣΕΡΕΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΣ

Στή συνέχεια, ο κ. Αμανατίδης αναφέρει, στόν πρόλογο τού, στούς τέσσερες Θεσσαλονικείς επιγραμματοποιούς που τό έργο τους έχει άποδώσει. Ιδού τί γράφει:

Οι τέσσερες Θεσσαλονικείς επιγραμματοποιοί είναι: ο Αντίπατρος, ο Φίλιππος, ο Επίνωνος και ο Μακεδόνιος Υπάτος. Εκόχημο νά δώσουμε μερικά στοιχεία γιά τή ζωή και τό έργο τους.

1. Αντίπατρος ο Θεσσαλονικεύς, Γεννημένος στή Θεσσαλία ή Πέτ Μακεδονία (ό άρχαιολόγος Φ. Σέτσας τόν φέρει γεννημένο στή Μακεδονία) διουρηγεί στή Θεσσαλονίκη. Είναι από τούς πιά παραγωγικούς επιγραμματοποιούς τού καιρού του. Η όκημή του τοποθετείται στά χρόνια τού Αυγούστου. Είναι φίλος και προστατευόμενος τού Ρωμαίου αέματουχου Καλπουρνίου Πείσινα, που έκανε σκληρούς και κινηφόρους άγώνες εναντίον τών Βεσσών της Θράκης (13-9 π.Χ.). Προς αυτόν θά άφιερώσει άρκετά άπό τά επιγραμμάτώς του, που τά θεμά τους λόγια θά φανούν υπερβολικά σέ μερικούς σμερνικούς έρευνητές, οι όποιοι θά τόν κατηγορήσουν τούλάχιστον γιά ιδιοτέλεια. Δέ συμφωνώ νά τήν άποψη αυτή. Ο Αντίπατρος, όρημτικός και ένθουσιώδης από ίδιουσγκρασία, έκφράζει άπλάς πρός τόν φίλο - και στή φίλη δέν υπάρχουν φυλετικές διακρίσεις - τόν θαυμασμό και τό αίσθημα τού τόν. Τίποτα παραπάνω. Άλλωστε αυτό μά δέχνη κι ή συγχρόνη άναφορά στό ένδοξο παρελθόν, που δέ θά τήν έκανε νά ήθελε νά κολακέψει έναν Ρωμαίο. Δάν ποιητής επιπρόκειται από προγενεστέρους τού (Λεωνίδα Ταραντινού και Αντίπατρο Σιδώνος), αλλά πάντα βρίσκει τόν τρόπο νά πει τόν προσωπικό τόν λόγο. Διακρίνεται γιά τήν τόλη, τήν

νοιάζονται γιά τό κακό που δημιουργείται στό κοινωνικό σύνολο, όφου ικανοποιούν δικές τους υλικές άνάγκες και μικροπολοποιεί. Αν πούλουν παγωτά τής ίδιας χαμηλής με τις θεατρικές τους παραστάσεις ποιότητας, θά τούς είχαν κλείσει φυλακή, Τώρα όμοι και ύπουλεια τούς χειροκροτούν και τούς χρηματοδοτούν. Και τό μέγα θέμα παραμένει ο λαός.

ΝΙΚΟΣ ΜΠΑΚΟΛΑΣ

Κώστα Στεργιόπουλου: «Αλλαγή φωτισμού»

Μέ πάνω από πέντε ποιητικές συλλογές στό ενεργητικό του (και φυσικά πολλή έργασία πάνω στό δοκίμιο και τήν μελέτη) ο Κώστα Στεργιόπουλος μάς παρουσιάζει τώρα τήν καινούργια του ποιητική δουλειά, που όπως δηλώνει ο ίδιος, είναι έργασία τών χρόνων 1979 - 1983. Η καινούργια του συλλογή περιλαμβάνει τρεις ένότητες και συγκεκριμένα τις «Σ' αυτό και σ' άλλα θουν», «Ανασσοθήγοντας τό φώς» και «Η γριά πόλη», όπου ο κ. Στεργιόπουλος άποδοκνείται και πάλι ένας εύλογοτης δημιουργίας με προσωπική φωνή και πλούσιο στοχασμό. Μά μερικά στίχοι του: «Όταν σού θγώζω τά γυαλιά/ είσαι ένα άλλο πρόσωπο/ Μά άν σού θγώζω τό πρόσωπο/ θάσαι ένας άλλος/ ή πιά σού, δέν θάσαι πιά κανείς. Κι άμα σού πάρω τά γυαλιά/ σχεδόν τυφλός». (Εκδόσεις «Κέδρος»).

Ζάχου Σαμολάδα: «Κοινωνικό πρόβλημα»

Ένα καινούργιο βιβλίο τού πολυγραφώτου κ. Σαμολάδα που περιλαμβάνει μία σειρά έργασών με ποικίλα θέματα: «Ο κρυμμένος θησαυρός και τό άρώα ως κοινωνικημικό πνευματικό άναθή», «Ταξίδι στήν ούτοπία - νέα όρίζοντες», «Κινηματογράφος και προποθέσεις γιά μία πρωτότυπη κινηματογραφοποίηση», «Γιά τήν κοσμοποίηση», «Η άφρατη πνευματική δημιουργία και ο σκοπός της», «Προϋποθέσεις μετατροπής τού κλασικισμού σε πολιτισμό» και άλλα. Ακαταπόντος και με ποικίλα ενδιαφέροντα ο συγγραφέας έκθέτει πληθωρικά τις άπίψεις του και τούς διαλογισμούς του.

Μαρία Γκιρίε: «Νυχτερινός μαρμπάς»

Τό βιβλίο προορίζεται γιά παιδιά γύρω στά δέκα χρόνια τους, αλλά διαβάεται με ένδιαφέρον και από έναν ένήλικα. «Νυχτερινός μαρμπάς» είναι ένας νεαρός που δουλεύει σάν νυχτερινός μπέμπι αίτερ κι ο τίτλος του νά ήταν τίτλος ψυχός. Διακρίνεται γιά τήν άρχαιογνωσία του και συγχρότως εμπνέει τιά τό επιγραμμάτώς του με στίχους όλο κληρονομία αρχαίων ποιητών. Σάν έπιγραμματοποιός είναι από τούς καλύτερους τού καιρού του. Ποιητής λέπτικός και με «κόπια δική του νότα λυρικής περσάδας» (Γ. Θέμελης). Σέ μερικά σκεπτικά του έμφανίζεται άπόφραση έντονα έπικτικά. Μά τό ποιήματά του αυτό είναι γραμμένα πιότερο νά διαβάστον σε φιλικές παρέες γιά διασκέδαση παρά νά πηλίσουν. Ο Μακιδόνιος είναι πραγματικά από τούς τελευταίους γλυκύς ποιητές τού αρχαίου έλληνικού επιγραμματος.